

Reformatoři Jan Viklef a Jan Hus.

Některé stránky z přeložených listů pro "pokrok Západo" Fr. Stanisl. Halas.

(Pokračování.)

II.

Život Jana Viklefa padá do veliké doby dějin anglických. Národní vědomí probudilo se doma i na venek, ve státu i v církvi. S tím pak rozvíjela se v národní řeči, počala literatura národní. Tak byla připravena půda z které a na kterou vystoupil v Anglii Viklef.

Víme, že toutéž cestou brala se i reformace česká: z půly domácí vyrostla a na půdě domácí, silami domácími rozvíjela se a dozrála. Tu třeba podotknouti, že v dějinách křesťanství vůbec toliko ten způsob reformace dospěl k moci a účinkům, jenž byl naskrben původním. Za takovým způsobem reformace stanul pak záhy sám národ, neb aspoň veliká část jeho a dodal k formačnímu slovu svého krajana opravdové moci praktické. Reformatoři, jejichž snahy nebyly ihned srozumitelné domácímu národu, a kteří za sebou ihned nestrhli tento národ, s nejlépejšími a s nejsprávnějšími záměry svými stali se památnými toliko v úzkém světě učeném. Aby pak národ i svému domácímu reformatoru srozuměl, musel dříve býti připraven. Tato příprava, kdekoliv v dějinách již vidíme vykonanou, všude tatož. Národ musil dříve poznat, že jeho život jest založen na jiných základech duševních, než život všech ostatních národů; musil dříve rozoznati svou osobnost od veškerého ostatního člověčenstva; musil dříve vědět, až kam prostřed ostatních lidí sahá jeho zvláštní život; musil totiž dříve probuditi se k vědomí své národnosti, svého zvláštního jazyka. A za druhé musil k tomu svému jazyku přiložiti s láskou velikou a učiniti z něho milý stroj veškeré své duševní činnosti. Probuzenost národní a založenost národního písemnictví byly posud podklady každé reformace církevní, která nezakládá — v hrobě reformatorově. Na těch podkladech také jal se pracovati každý reformator, jehožto dílo hnuo světem. Tak Hus, tak Luther atd.

Stálý, nejvyšší účel všech snah Viklefových byl: zbudovati zcela nový křesťanský život na jedině oprávněném základě písma svatého. Volal kněžstvo zpět ke kázi evan- gelické a všechny své současné křesťany k bohoslužbě ryzí, založené na dokonalosti vnitřní, na rozvoji mravním, nikoliv na praktických vnějších obřadnictví. Aby účel tohoto dosáhl, jednak uváděl Slovo Boží na paměť nezkalené zněti evan- gelia a příklad Kristův i apoštolův jeho, jednak snažil se odkliditi od kněžstva všechno, co svádělo je z cesty dobré a odvracelo od posvátné úlohy. Měl za to, že kněží by propadali v enosti tou měrou, kterouž by stali se chudšími ve zboží pomě- řejším, a že duchovní jejich moc by byla mnohem větší, kdyby jevila se bez předsady moci jiné, kdyby byla odloučená od všelikého panování světského. Čtěte slova zjednati platnost, Viklef nemohl se dokládati svědecktím církve, kteráž právě byla pěstovala aneb trpěla tolik nešvar a nepořádků; musil utéci se k evan- gelium, jakožto k zákonům nejvyšším.

Pohled na strašnou zkaženost církve v těch časech dal podnět k dvo- řámu velikému mluvě o spásobech, kterýmiž by bylo vyléčiti ji. Jedni opravili: opravme církve skrze kněž- stvo a se kněžstvem; druzí tvrdili: opravme církve jedině mimo kněž- stvo a, buďeli potřebí, proti kněž- stvu. Oni doufali všechno od sy- nod a uznávali obecné koncily za jedinou moc neomylnou; ti měli neomylné toliko slovo boží, zjeve-

nt v knihách svatých a k výkladu těchto knih volali svědomí a rozum lidský. První reformační mínění skrze kněžstvo a s kněžstvem, pěstovaly university a veliký počet vyšších kněží (prelatů, biskupů) mimo i sa- lie; nejslavnějším reprezentantem jeho byl pan Charlier Gerson (narodil se r. 1363), kancléř university pařížské, odpůrce, žalobník a soudce Husův na koncilu v Kostnici. Druhé mínění reformační, mimo kněžstvo a proti kněžstvu, pronášeli a šířili v lidstvu již po několik století věleční, kdož papežství římské uznali za největší záhubu církve Kristovy. Na té cestě také vidíme Viklefa, Husa, Chelčického atd.

V tomto směru Jan Viklef šel a pracoval i co profesor na vysokém učení Oxfordu, i co kazatel i co spisovatel. Z trojího tohoto způsobu reformatorské snahy jeho jest činnost jeho spisovatelská největší a nejmocnější. Viklef sepsal velmi mnoho. Kdyby všichni spisové jeho byli sčítáni, sčítá by vešli se do pěti velikých foliantů, jaké ve středním věku byly v obyčeji. Nespisoval díla obšírná, úvahy dlouhé; většina jeho spisův jsou malá pojednání o pěti až desíti stránkách. Obsah jejich jest velmi rozmanitý, což svědčí o neobyčejné toho času vzdělanosti spisovatelově. Skvěl se Viklef na vrcholu všeho lidského vědění v Evropě za oněch časů; nezanášel se zkoumáním, jež přímo čelilo k reformační církvi, ale důkladně znal všechny obory tehdejší učenosti, zvláště filosofické. My v úvaze této ovšem hledíme jedině k spisům jeho přesně reformačním, i nebude snad zbytečno položiti zde některé myšlenky jeho z tohoto oboru, do kteréhož náleží také největší dílo "Tri- logus", co soubor jeho náboženského názoru světového. Jakož jsem již pověděl, Jan Hus přeložil tento Viklefův spis do jazyka českého; však kde nyní ten překlad by byl, či přišel li již dávno na zmar, nevědomo.

Co spisovatel vystoupil Viklef poprvé roku 1356. Toho roku složil malý traktátek, jehožto sam název svědčí o veškerém duševním směru mladého bohoslovce a jest významným úvodem k pozdějším dů- razně činnosti jeho reformatorské. "Poslední doba církve" nazval Viklef svůj první pokus ve veřejném mínění křesťanském. Obsah tohoto spisku jest pro nás Čechy ještě zvlá- ště zajímavý svou přibuzností k reformačním názorům současným a zcela samostatně pěstovaným také v národě našem. Jest to učení o "an- tikristu." V Čechách první pronesl je pražský kanovník Milič z Kromě- řiže, za Karla IV., a sepsal i zvláštní knížku "Libellus de Antichristo." — Studie o pokrocích starého zákona v posledních výpovědích Kristových, v prorockých částech listův Paulo- vých a zvláště v tak zvaném zjevení svatého Jana, vzbudily ve všechetném knězi českém, když s tím vším po- rovnával přítomnost, přesvědčení pevné, že nadešel čas antikristův, a s ním i konec světa. Zpuštěn a zka- za, kteráž ovládala všemi stavy, zvláště pak kněžstvem pro jeho sva- tokupectví, lakotu, pýchu, smílní, pokrytí a jiné nesprávnosti, jsou dle Miliče neklamným znamením krutých soudů, kteréž bůh dopustil na lid křesťanský. Teď prý ještě vyslyš své anděly, věrné kazatele pravdy, aby bojovali proti antikristovi a vydali svědecktí o pravém bohu; však brzy prý objev se sám a dá zatroubiti k soudu. Dle tajem- ných počtů Miličových antikrist přišel na svět roku 1366. Tyto Mi- ličovy myšlenky toliko z ticha nazna- čené, zpracovali a ostře vyslovili později Matěj z Janova, Jan Hus a Petr Chelčický. Tito mužové již přímo vyslovili, že papež a veškerá hierarchie jsou "antikrist".

Viklef máje před očima též obraz zkaženosti církve Kristovy a hledaje spásy v písmu svatém, počal refor-

matorskou činnost svou téměř úva- hami. Zkaženost církve, zvláště vše ovládající svatokupectví kněžstva, jest pramenem velikého nářku spiso- vatelova. Žalostný obraz církve Kristovy dojal jej tak, že vidí nad- cházeti již poslední dobu její. Pro- roctví Davidovo dle výkladu Jachy- ma z Thoria a Bernharda, mimo to apokalyptické spisy časové a kabba- listické počítáťv jsou mu v tom podporou. Čtyři hrůzy prorokoval prý David (žalm 90) církvi: zdošení noci; šp, jenž za dne leží, mor, kte- rý v temnotách se plížá a strašidlo o polednách, jenž jest — antikrist. — Dle výkladu Viklefova octnula se církve za jeho doby již v hrůze třetí; prorokovaným Davidem mor prý jest svatokupectví kněžstva. Toto své tvrzení církve Viklef o prorocství již z církve samy a vedle toho o tajem- né počty všech, kdož o těch věcech prý zvrubně přemýšleli. Třetí hrů- za, která na církve Kristovu padne, naznačená prý byla již dávno zna- mením "až děti nebudou mít zubův." A opravdu povídá Viklef, že všem dětem, které narodily se od velikého moru (1348) ještě roku 1356 schází osm velikých zubův. Tehdejší kro- níkáři angličtí potvrzují to jakožto zvláštní úkaz přírodní — S účením doby, když nadejde třetí hrůza na církve Kristovou, shodují prý se také prorocství Sibilly o velikých po- litických úkazech "jak papež co kněz země, jak všude panovati bude toli- ko veliký despot, pod nímž prý pak všechna marná sláva kněžstva skončí a zavládné prý smrt a strašné zuření meče a bly veliké, jakéž nikdo po- sud nezná." (Pokr.)

Zkuste to nyní.

Nepode vás to nic státi a ještě vděčí vám to dobře, máte-li kašel, nastuzení aneb jakoukoliv nemoc krční, prsí nebo plicní. Dr. King's New Discovery proti suchotám. Každá nemoc nastu- ním jest záručen pos- tyouti si svou aneb se pe- ně ze vratí. Třetí obřepkou sli dávájí ho byti tím pravým lékem s jeho užívá- mím dosáhli ry- chle a s úplnou pozdravení. Zkuste lahve na zkoušku na naši vřítu a převědčte se sami, jak dobru věc jest. Lah- va na zkoušku zdarma u G. Odman & Co., iskárník v Omaze. Velké lahve za 50c. a \$1.00. (8)

Nová česká osada.

Čtenářové naši četli dojísta návrh p. Heinze na vyhledání místa pro založení nové české osady. Má-li se úmysl ten uskutečniti, jest zapo- trebí aby se přikročilo k dílu, k čí- nu, skutku. Nechtě tedy ti, kdož by se hodlali k osadě připojiti, přihlás se neodkladně, aby se vidělo, zdali se co má neb může podniknouti. Každý může přihlášku zaslati k Po- kroku Západo a jeho jméno bude uveřejněno. Nechtě se hlásit jen ti, kdož hodlají osady se sčastuiti a jsou pohotoví, když by k tomu do- šlo, dolar neb dva na výlohy zvolených k tomu cíli vyslanců k vyble- dání místa příspěti. Neshledá-li se takových aspoň 50 neb 100, bylo by ovšem zbytečno co podnikati, neb o úmyslu tom psáti a jiné latce místa ujmáti. Až posud přihlásili se:

- J. V. Heinz, Denver, Colo.
- F. Trla, Alleghany City, Pa.
- Jos. Novotný, Mantador, N. Dak.
- Ant. Vejvoda, Alleghany C'v. Pa.
- John Polanský, Davenport, Ia.
- Frank Foehér, Pueblo, Colo.
- Vinc. Foehér, " " "
- John Coplecha, Geranium, Neb.
- Václav Kadlec, Wilber, Neb.
- Jan Čech, Globeville, Colo.
- Vác. Váneček, Denver, Colo.
- Jan Volheinz, West Hoboken, N. J.
- Vil. Doležálek, " " "
- Kar. Kriváček, " " "

Rychlé vlaky do Chicaga.

"Omaha & Chicago zvláštní rychlík" na dráze Chicago & Northwestern vyjíždí denně z Omahy 5.45 odpo- ledne, přijížděje do Chicaga v 8.45 příštího rána. "Northwestern vlak č. šest" vyjíždí z Omahy denně ve 4 hod. odpoledne a přijíždí do Chicaga v 8.15 příští ráno. Obá vlaky jsou co nejpohodlněji zařízeny, obsahují Wagnerovy a Pullmanovy spač vozy, jideiní vozy, jakož i vozy pohovkové.

Pisárna k prodávání listků

GEO. F. WEST, 321f) 1401 Farnam ul., Omaha, Neb

Severovy prášky proti bolestem hlavy pomohou vždy. Mějte je po ruce.

ST. JACOBS OEL

znám je po celé zemi jako největší tláitel bolesti.

—LÉCI—

REVMATISMUS,

bolesti čivní, bolesti v zádech, popíchaniny, vymknutiny, oznobeniny, píchání v kyčli, otlačeniny, bolesti zubů, popáleniny

a veškery bolesti, kteréž zevnějšho léčení vy- žadují.

Farmeři a dobytkáři

naleznou v oleji sv. Jakuba nepřeekonatelný léčivý prostředek proti pohmožděním dobytka.

Lahev Oleje sv. Jakuba stojí 50c. 65 lahví za \$2.60. K dostání ve všech lékárnách.

The Charles A. Vogeler, Baltimore, Md.

\$30.000 ušetřeno vkladem \$3.00.

Wilber, Neb. 18. pros. 1894. — D. HOPKINS & Co.: Mám čtyřicet krávnových a čer- nových prasat, vážených od 125 do 200 liber. Dříve než jsem vás lék Prussian Hog Cholera jsem objednal tak mnohých jich postouvali: 10, jeden byl ale už tak špatný, že nechtěl mnoho žrát, tak mu ten lék nebyl nic platný, jen časem tak trochu žral. Když nechtěl srovnět ani se uzdravit, tak jsem jej zabíjí a pohodil a ty ostatní jsou zas zdravé jak jsou mohou být; tak mhu vás iek snáde pěstitelem prasat odporučit. Dával jsem jej každý třetí den a žádné mi ještě nepošlo. S úctou Alb. Chmelř.

Lék tento vyličil nemocná prasata a zchová zdravá prasata před onemocněním. Ušetřil vám mnohonásobně jeho cenu. — ZVLÁŠTNÍ VÝHODY DO 1. BŘEZNA.

Jeden galon za \$3, dva galony za \$5.50.

D. HOPKINS & CO., box 286 OMAHA, NEB.

ZAVODŇOVANÉ FARMY --- \$1,000.

Z tisíce farem v jiho-východním Kansasu.

o 160 akrech každá, prodáváme obmezený počet, zaopatřených samo- statnou a trvalou zavodňovací soustavou, dostatečnou na 10 akrů na každé farmě. Cena, za kterou prodáváme tyto 160ti akrové farmy, obnáší tolik, co by stála soustava zavodňovací a těch 10 akrů. Nežli koupíte farmu, prohlédněte si tyto. Zvláštní podmínky pro osady. Navštivte nás aneb nám dopište: pro podrobnosti.

The Syndicate Land and Irrigation Corporation,

Room 412 Ne England Life Bldg., 9th and Wyandotte Sts Kansas City, Mo. HT236m

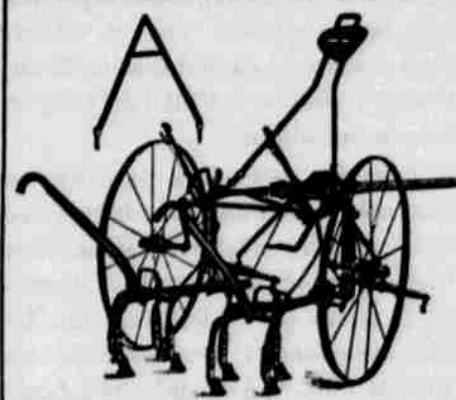
JAMES S. HORN.

JOHN P. CLAREY.

Horn & Clarey Co.,

komissionáři se živým dobytkem.

Krmení dobytka v ohradách. (H24t) Doply s ochotou zodpovídány. 210 Exchange Building. South Omaha, Neb. [Druhé poschodí.]

AVERY'S Combined Jízdný a Obyčejný Oborávač

jediný dokonalý kombinovaný oborávač

— v trhu —

Za prvé — Drží úplnou rovnováhu. Za druhé — Drží úplnou rovnováhu v chodu posíláním a dává vzhůru a ku předu a pohybuje takto i spoj-ou i sy v předu. V okamžiku připraven k použití.

Vyráběn AVERY PLANTER CO.,

Zašlete si pro katalog. PEORIA, ILL. vám jeden objedna. Zaručen v každém ohledu. Odvětví v Kansas City, Mo., a Omaha, Neb. 745-H24-25m

Hambursko-Amer. akciová paropl. spol.

Přeplavní ceny

Po parolodích expresních nejrychlejší jízda přes moře za pět dní 21 hod New Yorku do Hamburgu: Z Hamburgu do New Yorku:

- Po parolodích expresních. \$18.00 \$25.00
- Po parolodích pravidelných. \$16.00 \$22.50
- Po parolodích Union linie. \$19.00
- Po parolodích Baltimorské linie. \$16.00 \$21.00

Ohledně přeplavu hláste se u

HAMBURG-AMERICAN LINE,

37 Broadway, | generální řídiovny | 125 LaSalle St., NEW YORK | společnost | CHICAGO

Nové vzorky.

Vystřihněte toto a zašlete s objednávkou a budou vám zasílány vyplacené zlaté hodinky s Elgin strojkem, jež můžete snadno prodat za \$25.00 a když zaplatíte expresním jednatelem \$6.50, můžete si je podržet aneb vrátit bez zaplacení. Vše co si přejete jest, abyste došli na expresním řídiovnu a prohlédli si hodinky. Hodinky tyto vyrovnal se oním prodáváním kle- notníky od \$12.50 do \$25 a jsou saručeně na 25 let. Udejte svoji plnou adresu a dodatekem, pře- jeteli si hodinky dámate aneb pro pána. Pakli si přejete zaslaté po poště, zašlete hotově \$6.50 s objednávkou ZDARMA po příštích 60 dnů posla- cený listák s každým hodinkami.

Jedem se sděžením píše: Dne 2. pros. 1893—Kirt land Bros. & Co. Zašlete mně ještě jedny \$6.50 hodinky; prodal jsem jich již deset a všechny uspokojily.—W. Dutcher, Saranac, Mich. Kirtland Bros. & Co., 62 Fulton St., New York.

SEVEROV KRVECISTITEL

odstraňuje nečisté látky z krve, léčí nemocí krevní, kožní vyrážky, boláky na nohou, vředy, svrab, unavenost, ospalost a jest zvláště výtečný lék pro jarní nemoci. Cena \$1.00.

Na prodej ve všech lékárnách.

Nemoci ledvin a jater, nezáživnost, trudnomyslnost, ne- pravidelnosti v močení, vodnatel- nost, řezavku, močový kámen, zánět ledvin jistě vyléčí

SEVEROV SILITEL

ledvin a jater. ZA \$1.25.